V A T R A

FOAIE ROMÂNEASCĂ DE OPINIE ŞI INFORMAŢIE
(Impresso come manoscritto)

Iunie, 1951 I, 6 R O M A

IN MORTEM COMMILITONUM

Ce trist e că putem uita pe morţii cari ne-au dăruit viitorul. Noi am iubit traiul bun. Ei au îndurat foamea. Noi am fost leneşi; ei s'au sfârşit de oboseli. Noi am voit să fim glorioşi prin copilăriile vanităţii şi egoismului; ei ne-au arătat că nu e altă glorie decât aceea de a da viaţa ta pentru altul. Noi am plâns desnădăjduiţi asupra mizeriilor noastre, atunci când norocul şi-a întors faţa dela noi; ei au rămas liniştiţi. Căci lor nu le putea lua decât viaţa şi ei o dăruiseră dinainte. Noi am fugit speriaţi în cele patru colţuri ale lumii, atunci când moartea s'a apropiat de noi. Ei au prins-o în braţele lor aspre, s'au luptat cu ea, şi au murit, pentrucă ea e invincibilă,- dar noi am fost salvaţi. Noi ne-am pregătit mărețe mausolee pentru odihna vecinică, ei au murit prin ogoare şi râpi şi prin şanţurile drumurilor, fără cruci la căpătâiu, fără nume, fără lacrămi, fără glas de clopote, fără cântec de vecinică amintire.

Şi rănitul de moarte îşi cântă, în noaptea pustie, ultima lui doină, doina rămasului bun dela lumina lumii. "Am fost frumos şi am iubit viaţa.- şi acum trebuie să mor. Văd stelele clipind în cer şi aud codrul vuind pe pământ. Eu voiu muri şi stelele vor clipi înainte şi codrul va vui înainte şi nimeni nu va şti că am murit, că eu, care iubiam viaţa, sunt părăsit acum de dânsa. Şi florile pe care aveam să le rup eu, ca să mă împodobesc cu ele, şi mândra pe care aveam s'o frâng eu, ca să înţeleg de ce mi-a dat Dumnezeu viaţa, m'or plânge, cât m'or plânge, şi m'or uita. Numai câinele turmei şi boii dela jug şi-or aduce mereu aminte, şi mereu s'or ruga de Părintele nostru din cer, ca să mă aibă în sfânta lui milă".

Iar din deal în deal, până departe în Munţi şi la Mare, răspunde corul trist al vitejilor, cari au căzut tot fără lumină în suflet, tot fără iubire în jur, tot fără pomenire în urmă. "Pe mormintele noastre nu s'au ridicat semne, amintirea noastră nu e cântată - că oamenii nu cântă decât pe cei ce biruesc, iar nu pe cei înfrânţi - neapropiaţi, singuri, uitaţi, părăsiţi, noi sutele de mii de pe câmpurile de luptă şi din ocoalele de boală fără scăpare, noi armata mucenicilor înşelării şi ruşinii, cerem amintire, cerem uşurare. Ci numai în clipa când din nou se va trece peste mormintele noastre, către hotarele cele mari ale patriei noastre, pe cari am vrut să le statornicim cu trupurile noastre de grăniceri fără frică şi fără prihană, noi copiii neştiutori de trădare, crimă şi ruşine,- când din nou, alţi viteji curaţi vor merge să cadă din nou, iar sângele lor cald se va coborî până în vechile noastre morminte,- vom avea iară pace, ne vom odihni iară senini în somnul nostru de veci. Iar vuetul urias al bătăliei va fi cântarea de îngropare, care nu ni s'a cântat, la moartea noastră fără glorie, din retragerea înaintea duşmanului şi din boala cu petele sinistre. Şi vântul cald al amintirii, va adia în sfârşit pentru întâia dată cu putere peste iarba înaltă de pe mormintele noastre şi în cântecul de glorie, nebun de bucuros, al eroilor biruitori, se va amesteca jalea pentru noi, doina lacrimilor vecinice a martirilor biruiţi. Iar în cântarea aceea a gloriei şi suferinţei, a vieţii şi morţii, noi cei aşa de îndelung uitaţi, pentrucă n'am dat biruinţa, vom sili pe cei rămaşi în viaţă, pe cei prea veseli de biruinţa în sfârşit cucerită, să nu uite nici pe morţii lor de curând, pe morţii lor senini,- tocmai pentrucă le-au dat biruinţa".

Vasile Pârvan

ÎN VAZDUH. Am sburat întâia oară la Binţinţi, în Ardeal. Cel dintâi aparat al meu era tot de lemn şi n'avea motor. Am legat trei cai de el; trei flăcăi au prins a pocni din bice şi aparatul s'a ridicat la vreo 15 metri înălţime, după ce a alergat câteva zeci de metri pe pământ.

Bucuria cea mai mare am simţit-o când am sburat întâia oară la Cotroceni, lângă Bucureşti. Nu m'am ridicat atunci mai mult de 4 metri, dar sburasem! Mă ţineam singur în aer! Când m'am coborît, am început să mă dau peste cap, pe câmp, de fericire. Cei dimprejurul meu ziceau că am înnebunit. Era, într'adevăr, de mirat cum omul nu înnebuneşte când sboară!

Altă dată, am sburat de-a-binelea... Mă ridic, şi un gol se face deodată împrejurul meu. Casele, drumurile, plantaţiile, prind să alerge nebuneşte în urma mea, să se îndepărteze din ce în ce, să se micşoreze, să se facă tot mai puţin limpezi. Până la o sută de metri, cred că sbor ca un tren fulger, pe un drum fără şine, peste lucruri şi oameni. Dela Cotroceni, când sunt la o sută de metri înălţime, se vede departe în zare...

Văd Argeşul cum scânteiază ca o panglică de fildeş, văd drumurile, clădirile oraşelor, pădurile cum se rânduesc. Când trec de 500 metri, începe să-mi fie urît. Pământul nu se mai vede decât ca o mare movilă de cenuşă sură, cu pete albe; munţii şi văile se fac tot una. Mă simt singur şi începe să-mi fie frică. Mă cuprinde teama nemărginirii. Am trecut de 800 de metri. Alerg cu iuţeală foarte mare. Şi totuşi parcă stau pe loc. Aş vrea să alerg mai repede. Toate silinţele sunt zadarnice însă. M'am ridicat dincolo de marginea puterii omeneşti. Să mă cobor deci. Coborîrea e mult mai plăcută decât suirea. Până la 50 metri deasupra pământului, mă cobor fără teamă, cu mâinile strânse pe cârmă, cu ochii aţintiţi asupra motorului. Dela 50 metri, începe să mă cuprindă teama că n'oiu putea coborî destul de uşor. ..Sborul e vieaţa mea!

Aurel Vlaicu

CÂNTECUL PLUGARULUI

Arde-te-ar focul pământ
Şi te-ar bate Domnul Sfânt!
Căci îmi eşti duşman cumplit!
Ce-am semănat, n'a ieşit.
Semănat-am grâu de vară,
A ieşit numai negară.
Semănat-am orz, ovăs,
A ieşit mohor de şăs.
Semănat-am păpuşoi,
A ieşit iarbă'n fuşoi.

Stau în câmp şi mă gândesc
Cu ce o să vieţuesc?
N'am leţcae la chimir
Să mă pot plăti de bir,
Şi de foi şi de soldat
Şi de Iuda blestemat.
Vai ş'amar de biet Român
Când e domnul rău stăpân!
N'are loc în ţara lui
Şi-i ca pleava câmpului!

Vasile Alecsandri (Poezii populare)

Cu inima strânsă la gândul suferinţei, jignirilor, maltratărilor celorlalţi ai mei, familie şi camarazi, am simţit că mi s'a rupt unul din cele trei fire nevăzute, care leagă pe creştin de Dumnezeu: nădejdea. Mi s'a făcut negru înaintea ochilor. Simţeam că mă înec. Dar mi le-am legat la loc, luptând zi cu zi. Cum? Citind cele patru Evanghelii. Când le-am terminat, am simţit că am din nou cele trei fire legate şi că ele sunt bune: credinţa, nădejdea, dragostea.

Şi acum, terminând de citit Scrisorile Sfântului Apostol Pavel, am desprins din ele dovezi hotărâtoare despre existenţa învierii şi puterii Mântuitorului Iisus Cristos. Am constatat: 1. Că nu suntem creştini. Suntem departe de a fi creştini, cât de departe. 2.Că ne creştinăm în formă, dar ne descreştinăm în conţinut. 3.Că omenirea a suferit acest proces de descreştinare dealungul veacurilor până la noi, cu mici svâcniri spre avânturi. Lumea pare mai mult preocupată de creştinarea la suprafaţă.

Corneliu Zelea Codreanu (Jilava, 1938)

DE ZIUA LEGIUNII

Se împlinesc, la 24 Iunie, 24 de ani de când 5 tineri, frunte a generaţiei lor, încărcaţi deja de rănile a altor ani de luptă dârză cu putregaiul ce ameninţa să compromită abia înfăptuita Unire, puneau laolaltă, înfioraţi de mari speranţe, toată bogăţia unor suflete neprihănite, pentru a făuri neamului lor o călăuză sigură în bezna haosului moral de după marele război: Legiunea "Arhanghelul Mihail". N'aveau nimic din ceeace asigură deobicei succesul: vârsta nu le dase răgaz să-şi facă nume în vreo ramură de activitate, origina lor era modestă, sărăcia eremitică. Dar toţi credeau în Dumnezeu şi erau decişi să pună în slujba colectivităţii naţionale talanţii cu cari fuseseră dotaţi. Lipsa totală a oricărei umbre de interes personal garanta din plin sinceritatea; dragostea fanatică de neamul lor, izvorâtă şi alimentată de perfecta cunoaştere a unui trecut de dezastre nemeritate, le da elanul cerut de ceeace îşi propuneau să facă.

Care era necesitatea noii organizaţii? O serie de nenorociri - personale, dar cauzate de aceleaşi patriotice preocupări, îi pusese destul de timpuriu în contact cu racilele vieţii publice, formându-le convingerea că "o Românie nouă nu putea ieşi din culisele partidelor, după cum România Mare n'a ieşit din calculele politicianilor, ci depe câmpiile dela Mărăşeşti şi din fundul văilor bătute de grindină de oţel". Reunit între aceleaşi graniţe după lunga noapte de veacuri, poporul român aştepta acum răsăritul soarelui, "ceasul învierii lui ca neam. Este posibil care - se întreba Corneliu Codreanu - ca toate frământările milenare să se oprească la o simplă chestiune de formă: unirea într'un Stat a tuturor Românilor? Nu simţiţi din adâncuri cum clocoteşte marea renaştere a poporului român? Legi, stări de asediu, baionete care să oprească destinul unei naţiuni n'au existat, nu există şi nu vor exista. Această mare înviere va crea o mare ofensivă a poporului în toate domeniile".

Dar oficialitatea românească, ameţită de realizarea aproape integrală a aspiraţiilor naţionale, nu era deloc preocupată de pregătirea unei largi baze morale, indispensabilă consolidării unui Stat. În vreme ce presiunea bolşevică, din ce în ce mai simţită la vadul Nistrului, se conjuga perfect cu activitatea subversivă a elementelor eterogene din lăuntrul ţării - la fel de neobosite şi în propaganda revizionistă,- guvernele române, mult prea ocupate cu vlăsia ce le sta la dispoziţie, se legănau în falsa siguranţă fluturată de jandarm şi alianţe. Făgăduiala de pe front: împroprietărire şi vot obştesc, se ţinuse, dar fără inventar agricol, şi cu o parodie de alegeri ce ar fi ostenit pana unui Caragiale redivivus. Despre maimuţăria democraţiei româneşti, cu anexatele scandaluri, am pomenit şi alte dăţi. Ţara se menţinea în virtutea unui echilibru extern, gata să se prăbuşească şi ea odată cu acel echilibru, cum s'a şi întâmplat. Naivii cari au îndrăsnit să ia'n serios litera constituţiei, au nimerit-o rău. Aşa se trezisera şi viitorii fondatori ai Legiunii prin beciuri de poliţie şi închisori, locuri destinate pentru hoţi, criminali şi borfaşi în vremi mai puţin democratice.

Dar cei 5 nu s'au resemnat: neamul nostru nu trăise "prin milioanele de robi cari şi-au pus gâtul în jugul străinilor, ci prin Horia, prin Avram Iancu, prin toţi haiducii cari în faţa jugului străin nu s'au supus, ci şi-au pus flinta în spate şi s'au ridicat pe potecile munţilor, ducând cu ei onoarea şi scânteia libertăţii. ..Fi-vom noi, care, generaţia debilă şi laşă - se întreabă Căpitanul - care să lăsăm din mâinile noastre, sub presiunea ameninţărilor, linia destinului românesc şi să părăsim misiunea noastră ca neam în lume? ..aparţine istoriei naţionale nu acela care va trăi sau va învinge cu sacrificarea liniei vieţii neamului, ci acela care, indiferent dacă va învinge sau nu, se va menţine pe această linie!"

Cât au stat prin închisori, "Văcăreştenii" au citit, au reflectat,

au scormonit cauze şi căutat remedii. Observând violentul contrast dintre gândurile afişate, şi înfăptuiri, ei au dedus că cheia binelui şi răului e'n sufletul nostru, că omul corupt, imoral, afacerist, compromite şi cel mai generos program. "Ne ocupăm cu lupta dintre noi şi alţi oameni, nu cu lupta dintre poruncile Duhului Sfânt şi poftele firii pământeşti; ne preocupă şi ne plac victoriile asupra oamenilor, nu victoriile asupra Diavolului şi Păcatului. ..Strigaţi în toate părţile - zice Codreanu - că răul, mizeria, ruina, ne vin dela suflet.. O minciună sunt toate programele noi şi sistemele fastuos etalate poporului, dacă în umbra lor rânjeşte acelaş suflet de tâlhar, aceeaşi lipsă de conştiinţă întru împlinirea datoriei, acelaş duh de trădare faţă de tot ce-i românesc, acelaş desfrâu, aceeaşi faptă de risipă şi de lux". Era nevoe deci - şi grabnic! - de o înoire sufletească.

De-acum, preocuparea principală a lui Corneliu Codreanu şi a tovarăşilor săi: Moţa, Gârneaţă, Georgescu şi Mironovici, va fi: crearea omului nou. Nu-i vorba de ceva nemaivăzut. Nici-una din podoabele acestui om nu-i inventată de Codreanu. El ia din istoria naţională toate virtuţile prin care a strălucit vreodată neamul românesc şi le sădeşte, buchet, în sufletul purificat de patimi. Aceste virtuţi oglindesc ecoul dumnezeirii în sufletul carpatic, readuc pe om la "chipul şi asemănarea" cu care fusese din vremuri înzestrat. Bunele exemple ale înaintaşilor dau siguranţa că trăirea voii divine e posibilă. Fiecare trebue să devină viteaz ca Ştefan, înţelept ca Mircea, mândru ca Decebal, îndrăsneţ ca Rareş şi Mihai, pios ca Neagoe, bun ca Alexandru, dârz ca Dacii, drept ca Romanii, ctitor ca voievozii, pur ca sihaştrii din Carpaţi. Deschis, leal, generos, cinstit. Frate cu ceilalţi români, solidar cu omenirea. Astfel transfigurat, omul devine un legionar, cu misiunea principală de a întoarce neamul său cu faţa către Dumnezeu.

Se ajungea astfel la crearea necesarei elite conducătoare. Căci "un popor nu se conduce prin el însuş, ci prin elita lui, adică prin acea categorie de oameni născuţi din sânul său cu anumite aptitudini şi specialităţi. După cum albinele îşi cresc "regina", tot astfel un popor trebue să îşi crească elita lui". E tocmai ceeace ne lipsea! Coborâtorii marilor voievozi, sau ai vestiţilor boieri: Arbure, Şendrea, fraţii Buzeşti, Tăutu, Udrea, etc., pieriseră în lupte sau se stinseseră cu venirea fanarioţilor, "elita" actuală o formau descendenţii încrucişaţi ai acestora, plus câţiva parveniţi, "greco-bulgărimea" de care se plângea aşa de mult şi Eminescu. Şi e lesne de'nţeles de ce România, pentru ei, era numai o Californie.

Noua elită trebuia scoasă, prin luptă şi selecţie, din straturile adânci ale poporului. Nu era greu de prevăzut dificultăţile, dar experienţa istorică arăta că "din petrecerile şi din traiul tihnit al fiilor lui un neam nu a câştigat niciodată nimic, din suferinţă totdeauna a ieşit ceva mai bun pentru el".

Cum se obţine această transformare? Prin şedinţe de cuib, tabere şi şantiere, marşuri, iniţiative generoase. Aici, la zestrea bună pe care fiecare o purta'n suflet de-acasă, se adăogau, aplicate, frumoasele legi legionare: disciplina, munca, tăcerea, ajutorul reciproc, şi mai ales legea onoarei:"Mergi numai pe căile indicate de onoare. Luptă şi nu fii niciodată mişel. Lasă pentru alţii căile infamiei. Decât să învingi printr'o infamie, mai bine să cazi, luptând pe drumul onoarei". În şedinţe, membrii cuibului se legau să respecte aceste legi, se rugau în comun lui Dumnezeu, invocau pe morţi, luau cunoştinţă de noutăţi, cumpăneau iniţiativele. Munca în comun îi înfrăţea; ea se făcea în cântece şi voie bună. Pe lângă realizările practice, ea producea şi ideala nivelare socială: era greu de recunoscut într'o tabără care era prinţul Cantacuzino şi care şoferul State Grigore. Toată lumea venea de bună voie şi se supunea aceluiaş regim, făcând aceeaşi muncă şi hrănindu-se la fel. Mărşăluirea cot la cot, cu acelaş pas, cu-acelaş cânt, cu-aceleaşi gânduri luminoase, creştea încrederea în sine şi în forţa organizaţiei, da nădejdi de realizare, mărea ataşamentul dintre membri.

E de prisos să insistăm asupra rolului educativ și constructiv al acestor manifestări; bisericile se umplură iarăș de credincioși, semnele vredniciei legionare se iviră pederând: școli, biserici, diguri, punți, fântâni. Din școala aceasta au ieșit, piscuri de neaoșie românească, un Victor Puiu Gârcineanu, un Doru Belimace, un Caratănase, Ghică Andrițoiu, Radu Gyr, profesor Ionică - pentru a înșira doar câteva din numele personal cunoscute. Marea probă publică din Decembrie 1937, fără promisiuni de slujbe, sau vedre de rachiu, dar cu imensul capital moral strâns din închisori, realizări și rănile atâtor lupte, aducea Mișcării nu mai puțin de jumătate milion de voturi!

..Și astfel credința legionară"crește alimentată din dureri și jertfe, și ochii noștri nesățioși o privesc înflorind, iluminând orizonturile veacurilor cu splendoarea și măreția ei. ..Legionarii sunt chemați de Dumnezeu - putea spune Codreanu, mulțumit - ca după veacuri de întuneric și asuprire să sune trâmbița învierii Neamului Românesc".

Dar ca să se ajungă aci, trebuiseră 10 ani de lupte necurmate. Înconjurat de un splendid stat major - Moța, inginer Clime, dr.Banea, Sterie Ciumetti, Vasile Cristescu, Ion Caranica, Vasile Marin, căpitan Șiancu, Nicolae Constantinescu, Belgea, Zizi Cantacuzino, Duminică Ionescu, Polihroniade, Neculai Totu, Bănică Dobre, Simulescu, Andrei Ionescu, Traian Brăileanu, Hristache Solomon, Traian Cotigă, inginer Ionică, profesor Codreanu, Nae Ionescu, Șumuleanu, Găvănescu, etc., etc., etc. - Căpitanul stătuse zi și noapte în mijlocul alor săi, mereu prezent unde primejdia era mai mare. Din bătălie'n bătălie, din tribunal în tribunal, din închisoare'n închisoare, din dizolvare'n dizolvare, el nu neglijase totuș o singură clipă educația acelora pe cari-i voia vrednici să'nlocuiască coruptul aparat de Stat. Exemplul său tonifica, electriza. Niciodată n'a dat ordine din adăpost. Întotdeauna și-a rezervat primul risc. Secăturismul, șmecheria, lichelismul, cași slugărnicia, îi provocau greață; popularitatea de bâlci îl ofensa așa de mult, încât a ordonat să nu mai fie pomenit în adunări: erau plăgi ce trebuiau stârpite - măcar în Mișcarea lui. Pentru combaterea arsenalului satanic el se adresează Evangheliei; mișeliei cu care e izbit din toate părțile nu poate răspunde cu aceleaşi arme, fără să pericliteze însuș fundamentul tinerei sale Legiuni. "Păziți-vă - strigă el legionarilor în plină luptă - pe voi și pe copiii de azi și de mâine ai neamului românesc și ai oricărui neam din lume, de această racilă îngrozitoare: mișelia. Toată inteligența, toată învățătura, toate talentele, toată educația nu ne vor servi la nimic, dacă vom fi mișei. Învățați pe copiii voștri să nu întrebuințeze mișelia nici în contra prietenului și nici în contra celui mai mare dușman al lor. Căci nu vor învinge, ci vor fi mai mult decât învinși, vor fi striviți. Nici în contra mișelului și a armelor lui mișelești să nu întrebuințeze mișelia, pentrucă de vor învinge, nu va fi decât un schimb de persoane. Mișelia va rămâne neschimbată. Mișelia învinsului va fi înlocuită cu mișelia învingătorului. În esență, aceeași mișelie va stăpâni peste lume. Întunericul mișeliei din lume nu poate fi alungat prin alt întuneric, ci numai prin lumina pe care o aduce sufletul viteazului, plin de caracter și de onoare".

Aceeași ținută dreaptă o observă Corneliu Codreanu și față de comunism, recomandând nu măsuri de constrângere, sau broșuri de propagandă, ci stârpirea cauzelor ce-l provoacă și alimentează: "Mie, cași tuturor oamenilor de bun simț din această țară - spune el în Cameră - nu ne este frică de comunism sau de bolșevism. Nouă ne este frică de altceva: de faptul că oamenii.. nu au ce mânca, le este foame.. Mie, în al doilea rând, mi-e frică și de altceva: de setea de dreptate. Atunci Dvs. veți trebui să satisfaceți aceste două: foamea, și setea de dreptate, și va fi ordine deplină în această țară".

Codreanu vedea Mișcarea și poporul român ca o dumbravă de stejari,

drepţi, cu fruntea în albastrul cerului, fiecare pe proprii rădăcini şi toţi la un loc alcătuind pădurea. Omul crescut de el diferea total de omul lui Stalin. Pentru el, oamenii sunt fraţi, camarazi, egali între ei ca'n faţa lui Dumnezeu; între ei e dragoste, senin, lealitate, încredere nemărginită, nu spaimă, spionaj, şoapte şi mit. Unde începe interesul personal, unde încetează dragostea, încetează şi Legiunea! Parafrazând parcă Evanghelia: nu tot cel ce zice Doamne, Doamne, se va mântui, ci cel ce face voia Tatălui din ceruri,- Căpitanul atrage de multe ori atenţia că nu insignele, nu zorzoanele, cămaşa verde sau cartea de vizită fac pe cineva legionar, ci numai conformarea vieţii lui cu legile legionare. Ipocrizia, făţărnicia, îl indignau la culme. "Nu vom admite ca la adăpostul formulelor tricolore - avertizează el - să se instaleze o clasă oligarhică şi tiranică pe spatele muncitorilor de toate categoriile şi să-i jupoaie literalmente de piele, fluturând prin văzduh necontenit: Patrie - pe care n'o iubesc,- Dumnezeu - în care nu cred,- Biserică - în care nu intră niciodată.. Suntem cu toţii pierduţi atunci când închidem ochii la greşelile legionarilor, pentrucă ne sfărâmăm linia de viaţă legionară, legile noastre în virtutea cărora trăim ca legionari în lume.. O Mişcare niciodată nu moare din cauza duşmanilor din afară. Ea moare din cauza duşmanilor din lăuntru. ..Ce îngrozitor ar fi - exclamă el la mormântul lui Moţa - ca pe sfânta jertfă supremă a camarazilor noştri să se instituiască o castă biruitoare, căreia să i se deschidă porţile către viaţa afacerilor, a loviturilor fantastice, a furturilor, a îmbuibărilor, a exploatării altora! Deci, au murit unii pentruca să slujească poftele de îmbogăţire, de viaţă comodă şi de desfrânare a altora!"

Cutremurat de-astfel de perspective, Corneliu Codreanu duce gradele legionare, fireştii paznici ai înaltei linii a Mişcării, să jure pe mormântul lui Moţa că niciodată nu vor coborî aşa de jos. Ştiindu-se pândit la fiecare pas de mari primejdii, şi în vederea unei demne continuităţi, el pregătise din timp şi cu multă meticulozitate o frumoasă serie de probabili succesori, capabili să apere Mişcarea Legionară împotriva a tot ce-ar fi putut-o duce "pe căi de compromisuri sau compromitere, sau să-i scadă măreaţa înalta linie morală". N'a putut însă prevedea că sălbăticia omenească, întrecând cu mult tot ce şi-ar fi putut el închipui, avea să-i ucidă, într'o singură noapte, aproape întreaga elită de el preparată cu atâta răbdare şi suferinţe!

Corneliu Codreanu a dat neamului românesc un crez, sfinţit cu proba sângeroasă a trăirii lui. Elementele produse de şcoala legionară reprezintă cea mai înaltă expresie atinsă până astăzi de omul-român. Cei ce vor vrea să-l urmeze cu adevărat, n'au cum fi înşelaţi de etichete false: la îndemâna bunei lor credinţe se găsesc şi cărţi de îndreptar, şi exemple ce confirmă strălucit putinţa trăirii principiilor din ele. De vor întâlni altfel de "legionari", să ştie că ereziilor, ivite după înălţarea Mântuitorului la cer, chiar de-au reuşit să aibă uneori în frunte împăraţi şi patriarhi,- le-a pierit demult şi numele. Nori trecători pe'ntinsul eternului senin. Edificiul legionar, născut din seva istoriei naţionale, udat cu apa evangheliei nepieritoare şi sfinţit cu oase şi sânge a sute de martiri, va dăinui de-acum pân'va mai fi suflare românească,- realizând, când vom fi vrednici, "ceeace abia întrezăreşte mintea noastră".

Petre Muşceleanu

Pentru a se îmbrăca în Cristos, e necesară intrarea într'o viaţă nouă, ceeace comportă o lungă şi'ndrăzneaţă operă de transformare sufletească, indispensabilă participării intime la jertfa lui Cristos. Aceasta.. nu se'mplineşte cu vane veleităţi, nici se termină'n dorinţe şi făgădueli, ci trebue un continuu şi intens exerciţiu care să ducă la înoirea spiritului.. voinţă activă de luptă şi trudire pentru împlinirea a tot binelui.

Pius XII (Enciclica Menti Nostrae)

D E T O A T E

Pentru cei ce se interesează de ATLASUL LINGUISTIC, dăm un fragment din Introducerea la "Micul Atlas Linguistic Român", 1940, semnată de prof. Emil Petrovici: "Inițiatorul și diriguitorul Atlasului Linguistic Român, d-l Sextil Pușcariu, a imaginat două anchete paralele cu doi anchetatori, una cu o rețea mai deasă de puncte anchetate, dar cu un chestionar cuprinzând un număr mai mic de întrebări (chestionarul normal) și una cu o rețea mai rară de puncte anchetate, dar cu un chestionar cuprinzând un număr mai mare de întrebări (chestionarul desvoltat). Mie mi s'a încredințat executarea anchetei a doua. Am vizitat deci mai puține localități, dar am stat în fiecare cel puțin o săptămână pentru a pune cele 4800 de întrebări ale chestionarului desvoltat".
Pe coperta atlasului citim: "Atlas linguistique roumain, par Sever Pop et Emil Petrovici, sous la direction de Sextil Pușcariu".

- Stă scris în SUFLETUL ROMANESC, ultimul număr, pag. 89, că unirea religioasă dela 1700 "ne-a arătat destinul". Să fi trăit, adică, neamul nostru atâtea pustii de veacuri înainte, fără să-și fi cunoscut destinul? Cum o fi putut trăi așa în beznă? Sau crede autorul "legii strămoșești" că un papă, nu știm care, i-ar fi spus lui Ștefan cel Mare "atletul lui Cristos" numai așa ca să-și treacă cheful, sau numai pentrucă-l vedea orbecăind după destin? Și cum o fi fost cu cele întâmplate'n țările române ceva mai înainte de 1700, sub un oarecare Mihai Viteazul? Toate bisericile și mânăstirile noastre să fi servit oare numai ca adăpost de ploaie? Și acestea nu ca să nesocotim importanța școlii transilvane - școala primei afirmări științifice românești, cum o definește magistral d-l prof. Sever Pop - ci numai fiindcă veni vorba de destin.
Retorica aceasta gravă și'mpăiată Benedetto Croce o definește cu un cuvânt pe care n'avem curajul să-l scriem aici. Căci nu-i tocmai mângâetor.

- După trei luni de chibzuială, SCAUNUL DE JUDECATA dela Muenchen condamnă pe un "oarecarele" pentru "necuviința" de a fi îndrăsnit o timidă semnalare a unei stări de spirit profund dăunătoare prestigiului monarhic. Ne dus, se vede, pela multe biserici, "oarecarele" n'avea cum ști că și capii de State ar fi infalibili.- Deocamdată, preocupări de natura celor condamnate vedem și în curajosul memoriu al d-lui Vasiliu-Cluj, unde se constată "lipsa oricărui contact direct al Majestății Voastre cu refugiații. Nici-o vizită în nici-un lagăr din Italia, unde sute de militari, de muncitori și tineri așteptau mereu să vadă pe regele lor, dar nu au văzut decât pe cumpărătorii de robi pentru stepele din Australia, cari le măsurau mușchii și le numărau dinții înainte de a-i pune în convoiu.. Apoi au trecut de atâtea ori și Crăciunul și Paștele și toate comemorările naționale și Majestatea Voastră nu a coborât, cu augusta Sa soție, pe care poporul nu o cunoaște, nici în una din țările Europei, în mijlocul refugiaților, cari Vă așteaptă mereu. Noi, de aici, știm că această conduită a fost indicată și cerută de către cei din zisul comitet.. In țară, însă, acestea toate sunt puse pe seama Majestății Voastre.."
Mai afirmă sentința sinedriului dela Muenchen că pe "stăpâni", cari "tot dela Dumnezeu au fost și ei orânduiți.. îi înlătură Națiunea", înlocuindu-i ca probabil cu alți stăpâni tot dela Dumnezeu orânduiți..
..Parcă tot mai utili interesului național și dinastic ar fi cei cu vorba răspicată, decât îndreptarele cu iz de curtezane.

- Citim în ROMÂNIA VIITOARE un extras dintr'un discurs al d-lui Mihalache în care, după ce se constată că "totdeauna tineretul intelectual a fost avantgarda marilor mișcări de reînviere națională", se afirmă că "tineretul din 1940, inspirându-se dela focare străine de structura și sufletul neamului nostru, a venit cu idei rasiste și dictatoriale care au pricinuit multe victime, mari dureri și grozave consecințe țării noastre".- Noi refuzăm să comentăm niște afirmații - așa de vulnerabile totuș - ale unui om care astăzi pătimește pentru pricini ce nu ne sunt indiferente; dar de ce "tinerii" redactori, voind să-l țină prezent, n'au găsit alt extras mai potrivit?

Radu Cornățeanu

CALENDAR NAȚIONAL

Iunie(335 a.C.): Alexandru Macedon, trecând Dunărea prin părțile Olteniei în urmărirea Tribalilor, se ciocnește cu Geții.

1 Iunie(1237): Papa Grigore IX scrie "ad universos praelatos in Bulgaria et Valachia" să primească bine pe episcopul de Perugia, trimis la ei.

1 Iunie(1491): Ștefan începe zidirea bisericii Sf.Nicolae "cel Săracu" din Iași - terminată în August 1493.

1 Iunie(1946): Împușcarea mareșalului Antonescu. Corpul său fu ars și cenușa aruncată în Dâmbovița.

2 Iunie(1330?): Martiriul Sf.Ioan cel Nou, la Cetatea Albă.

2 Iunie(1600): La sinodul convocat de Mihai Viteazu la Iași, pentru înlocuirea vlădicilor fugiți cu Ieremia la Hotin, iau parte mitropoliții din Târnova, Cezareia lui Filip, Vodena și Hebron, episcopul din Muncaci, patriarhul din Ohrida și fostul mitropolit al Moldovei, Nicanor.

3 Iunie(1428): Dan al Munteniei și Sigismund al Ungariei sunt bătuți de Turci la Golubăț, în Serbia.

4 Iunie(1920): Tratatul dela Trianon recunoaște României Transilvania.

5 Iunie(1446): Iancu Huniade e ales de către prelați, baroni și nobili, în urma morții regelui Vladislav la Varna, "Regni Hungariae Gubernator".

5 Iunie(1935): Moartea mitropolitului unit Vasile Suciu.

6 Iunie(1475): Turcii cuceresc Caffa și ucid pe moldovenii aflați acolo.

6/7 Iunie(1716): Învățatul stolnic Const.Cantacuzino și fiul său, Ștefan al Munteniei, sunt sugrumați la Constantinopol.

7 Iunie(acest an): Ziua Eroilor (Înălțarea Domnului).

8 Iunie(1862): Asasinarea primului ministru Barbu Catargiu.

9 Iunie(1598): Între Mihai și delegații împăratului Rudolf se încheie, în biserica Sf.Nicolae din Târgoviște, un tratat de alianță.

9 Iunie(1848): Proclamația dela Islaz.

10 Iunie(1691): Mitrofan, distins cărturar moldovean, episcop de Buzău.

13/23 Iunie(1641): Moaștele sf.Paraschiva ajung la Iași însoțite de mitropoliții de Heraclea, Adrianopol și Paleopatre. Vasile Lupu, care le cumpărase la C-pol cu 300 de pungi, le întâmpinase cu episcopii la Ismail.

13 Iunie(1892): Masse de unguri devastează casa d-rului Ion Rațiu din Turda, represalii pentru memorandul de curând prezentat împăratului.

14 Iunie(1925): Nunta ca'n basme din crângul Focșanilor; o coloană de 7 km. - 2300 care, trăsuri, automobile, 80-100.000 participanți - în frunte cu A.C.Cuza, g-ral Macridescu, Hristache Solomon, col.Blezu, col.Cambureanu, etc. Miri: Corneliu Codreanu și Elena Ilinoiu. Masa pe iarbă verde.

15 Iunie(1389): Lupta dela Cosova(Câmpia Mierlei): sârbi, români(trimiși de Mircea), bosniaci și albanezi, comandați de Lazăr, sunt învinși de Baiazid. Cade și Lazăr, și sultanul Murat - ucis de un fanatic, Miloș Obilici.

15/26 Iunie(1700): Brâncoveanu întărește mitropoliei Bălgradului moșia Merișani(Argeș), dăruită de Mihai Viteazu.

15-23 Iunie(1849): Baronul Kemeny, ce se afla la Abrud, e atacat dinspre

Roşia şi Bucium de popa Balint, dinspre Cărpiniş şi Câmpeni de popii tribuni Codoreanu şi Gomboş sub comanda preotului prefect Vlăduţ, dinspre Sohodol şi Suhar de tribunii Andreica, Oltean şi Rusu, dinspre Şturţ de popa Groza. Învins, ar fi esclamat: "Dracu' să se mai bată cu popii!"

15 Iunie(1889): Moartea lui Mihail Eminescu.

16 Iunie(1578): Decapitarea lui Ion Vodă Potcoavă, la Liov.

16 Iunie(1777): Papa Pius VI înfiinţează episcopia unită din Oradea.

16 Iunie(1873): Moartea lui Andrei Şaguna. Fu îngropat la Răşinari.

20 Iunie(1891): Moartea lui Mihail Cogălniceanu, la Paris.

22 Iunie(1519): Postelnicul Cosma Şarpe termină biserica din Văleni(Roman)

22 Iunie(1529): Armata lui Rareş, comandată de vornicul Grozav, înfrânge la Feldioara pe aceea a lui Ferdinand, fratele lui Carol Quintul.

22 Iunie(1941): Românii trec Prutul pentru liberarea Basarabiei.

24 Iunie(1927): Corneliu Codreanu, Ion Moţa, Ilie Gârneaţă, Corneliu Georgescu şi Radu Mironovici întemeiază, la Iaşi, Legiunea "Arhanghelul Mihail". Lipsea, dintre "Văcăreşteni, doar Tudose Popescu.

25 Iunie(1512): Macarie tipograful dărueşte o frumoasă evanghelie lui Neagoe Basarab.

25 Iunie(1685): Const.Cantemir e numit, la Babadag, Domn al Moldovei. Avea 73 de ani. "Carte nu ştia, ce numai iscălitura învăţase de o făcea; practică bună avea; la vorovă era sănătos; mânca bine şi bea bine. Semne multe avea pe trup dela răsboaie, în cap şi la mâni, de pe când fusese slujitor în ţeara leşească. La stat, nu era mare; era gros, burduhos, rumen la faţă, buzat, barba îi era albă ca zăpada" (Neculce).

25 Iunie(1744): Sinodul convocat de Inocenţiu Clain decide să continue lupta pentru drepturile naţionale, iar de nu se va obţine nimic, să renunţe la unire.

26 Iunie(1867): Domnitorul Carol vizitează mânăstirea Agapia.

26 Iunie(1927): Moartea lui Vasile Pârvan.

27 Iunie(1387): Mircea dărueşte mânăstirii Tismana "satul numit Jarcovăţ şi seliştea Stâncişoara pe balta Bistriţei, pe dealul unde a fost odinioară satul Bresniţa şi cu amândouă Văronicele şi Prilepeţul şi Petroviţa şi Vârliţa".

27 Iunie(1600): Mihai pleacă din Moldova pe la Oituz spre Braşov, lăsând o comisie formată din hatmanul Udrea, vistiernicul Androni, armaşul Sava şi spătarul Negrea. Rămase şi Mârza cu 6000 de pedeştri şi călăreţi.

28 Iunie(1529): Moartea Doamnei Maria, prima soţie a lui Petru Rareş.

28 Iunie(1581): Coresi termină la Braşov tipărirea Evangheliei, "dând bisericii ortodoxe a Românilor şi limbii româneşti unul din cele mai însemnate monumente ale lor" (Iorga).

29 Iunie(1473): Matei Corvin dă voie călugărilor dela Cozia să cumpere în Ardeal tot ce au nevoie.

29 Iunie(1556): Naşterea lui Ieremia Valahul.

29 Iunie(1668): Sava Brancovici, mitropolitul Ardealului, slujeşte la Moscova împreună cu patriarhii Antiohiei, Alexandriei şi Rusiei.

29 Iunie(1819): Naşterea lui Nicolae Bălcescu.

30 Iunie(1606): Moartea lui Ieremia Movilă. Fu îngropat la Suceviţa.

Petre Vălimăreanu

Ş T I R I

La 9 Mai s'a sărbătorit la Cluj „eliberarea ţării de sub jugul fascist. Au vorbit doi tovarăşi colonei despre... Uniunea Sovietică. Intr'adevăr menirea soldaţilor români n'ar fi avut nici un rost printre diverşii Stalin, Malinovschi, etc. Coroanele au fost depuse pe monumentul soldatului r...

- Vacanţa „de primăvară" (nu de Paşti) a început pentru şcolile româneşti în ziua de 25 Aprilie şi s'a terminat la 4 Mai.
- Italieni recent sosiţi din ţară afirmă că guvernul român a hotărât expulzarea tuturor cetăţenilor străini-afară de supuşii ţărilor satelite. Tot ei ne-au spus că av. Pogonat din Iaşi s'a făcut călugăr.
- Radio Bucureşti anunţă că performanţa de 17 ore de sbor fără motor, dela Cluj s'a făcut în sprijinul luptei pentru pace.
- S'au infiinţat în România „Căminuri de zi": locuri de adăpost pentru copii în timpul zilei, când părinţii sunt la muncă. Aci li se face şi educaţia „în spiritul vremii".
- Dintre demnitarii actuali ai României: Boris Caragea, preşed. Uniunii Artiştilor Plastici (cât or fi de plastici?!); Iuliu Gherendy, preşed. Comitetului pentru invenţiuni şi descoperiri; M. Gruenberg, director g-ral al lucrărilor canalului Dunăre-Marea Neagră; Leo Barfeld, decanul fac. de Ştiinţe Juridice din Iaşi; Albert Schreiber, prof. la fac. de Ştiinţe Juridice din Bucureşti; Ştefan Vencov, rector al Instit. Politehnic din Bucureşti.
- Colonelul Enache Descalopol, comandantul voluntarilor greci în Corea, e român macedonean din Veria.
- Căzuseră în Corea, până la 1 Mai: 247 preoţi presbiterieni, 55 metodişti, 6 anglicani, 60 de preoţi şi 20 de călugăriţe de confesiune catolică.
- Pentru prima oară dela Reformă un preot catolic a fost ales primar într'un sat din Anglia.
- Oferta fostului rege Petru al Iugoslaviei de a crea o divizie sârbă în cadrul forţelor atlantice a fost respinsă; 2500 de refugiaţi vor fi însă încadraţi în armata americană din Europa.
- 37 misionari protestanţi britanici au trebuit să părăsească China.
- Peste 2 milioane de tineri din ţările comuniste vor participa la manifestaţiile sportive din Berlin, în August.
- Circa 400 de mii de persoane din Prusia Orientală au luat drumul Siberiei.
- Confederaţia internaţională sindicală creştină are 3.271.000 membri.
- Cu ocazia săpăturilor arheologice dela Trier (Germania), s'au descoperit sub catedrală, printre resturile unui vechi palat imperial, o imagine a Faustei, soţia Sf. Constantin, şi una a Sf. Elena. Printre ruinile a două basilici s'au găsit inscripţii cu rugăciuni.
- Pe lângă muzeul antireligios din Leningrad s'a deschis o expoziţie care să arate „Vaticanul în serviciul imperialismului".
- Comuniştii şi masonii din Chili, de comun acord, pun tot felul de piedici activităţii misionare creştine.
- Tito sprijină o federaţie ucraineană pe teritoriul iugoslav.
- 5000 de refugiaţi - experţi tehnici, muncitori specializaţi şi agricultori - vor putea emigra în Brasilia în decurs de trei luni.
- ANIVERSARE. La frumoasa serbare de Zece Mai, organizată la Muenchen de Asoc. Stud. Români din Germania, cuvântul festiv a fost rostit de pr. dr. Flaviu Popan; d-l Gh. Tase şi d-ra Marta Schultheiss au executat muzică românească. La sfârşit, întreaga asistenţă a intonat imnul regal.

Adevăratul cult, doctrina, religia aparţin Bisericii, şi noi recunoaştem că Biserica se mişcă pe un alt plan, mult mai elevat decât cel al politicei.

Alcide de Gasperi

NICOLAE IORGA

I "Să ne strămutăm în lumi senine"

Sunt epoci,în istoria omenirii şi-a naţiunilor,care stau sub semnul unui om.Acest om întruchipează prin forţa personalităţii lui eforturile şi cristalizările timpului din care face parte. In asemenea momente nu conjunctura diverselor situaţii vorbeşte istoriei,ci vocea şi puterea omului reprezentativ. Conjunctura şi viaţa comună sunt torturate,siluite,distruse sau fecundate de clocotul pe care spiritul acesta de elită îl scoate la suprafaţa istoriei din ascunzişuri nelămurite. Se întâmplă atunci marile răsturnări morale,asemănătoare erupţiei unui vulcan. Niciodată însă aceste suflete mari nu reprezintă latura negativă a vieţii; cel mult se poate întâmpla ca forţa lor,întruchipând realităţi deosebite,să se ciocnească cu alte forţe,dând naştere unei istorii noi,unei civilizaţii noi.

Istoria recentă a poporului nostru stă,evident,sub semnul câtorva oameni de aceştia.Unii dintre ei au disciplinat gândirea romanească şi-au înălţat-o pe culmile curate ale trăirii ideale: Eminescu,Maiorescu,Pârvan,Nae Ionescu; alţii au dat vremii lor un mers dinamic,făcând din aspiraţiile maselor româneşti istoria adevărată a ţării noastre: Nicolae Iorga,Corneliu Codreanu.

Intre 1900 şi răsboiul reîntregirii istoria ţării româneşti stă sub semnul lui Nicolae Iorga,se mişcă în orbita gândirii şi acţiunii lui.Nu istoria făcută din schimbări de guverne,ci aceea adevărată,la care participă spiritul întregei vieţi româneşti.In parlament,în cultură,la universitate,în ţară,totul e animat de uriaşa lui putere de muncă şi de atracţie.Cuvântul lui devine cuvântul istoriei,focul din sufletul lui e focul din inimile tuturor, pentrucă reprezintă ritmul real al ţării.E epoca în care Iorga,în orice ocazie,exaltă neamul românesc în ceeace acesta are mai autentic,ţărănimea şi tineretul.Discursurile din parlament,după întâmplările din 1907,sunt expresia unei aprigi revolte împotriva comportării politicienilor faţă de ţăranii români.E timpul când sufletul lui Iorga era înconjurat de dragostea tuturor, timpul profetului şi-al apostolului,pentru care politica însemna morală,iar morala ţinea de omenie nu de halucinaţii.Nici o notă pedantă ori întinată de egoism nu întrerupe melodia această masivă a reconstruirii istoriei româneşti.Citind discursurile politice pe care le-a rostit în această perioadă,ai impresia unui primitivism viguros şi în acelaş timp ghiceşti vâna sănătoasă a bunului simţ,- în opoziţie cu mistificările pe care şantajul politic caută să le impună vieţii,prin metoda răstălmăcirilor viclene şi a apucăturilor obscure.Deaceea Nicolae Iorga va avea ca ţintă a luptei de regenerare,pe lângă reînvierea sentimentului naţional cu ajutorul istoriei şi al culturei,atacarea şi demascarea mentalităţii politicianiste care se încuibase aşa de timpuriu în clasa conducătoare,şi care făcuse deja o mare victimă: A.I.Cuza. „Eu nu cred - spune el - că în materie politică sunt adevăruri atât de grele de priceput,la primirea cărora trebue să sue cineva anumite trepte de marmură,pentruca acolo,după o iniţiere misterioasă,să găsească adevărul". Cuvântul lui Eminescu va răsuna din nou acum,cu aceeaş clocotire; pentrucă fiind N.Iorga în afara oricărui conglomerat politic nu va ezita să arăte răul public care măcina atunci,şi macină mereu,rădăcina neamului românesc.Acest rău public e parazitismul partidelor: „Partidele noastre,spune Iorga în plin parlament,sunt odăi cu uşile deschise,unde fiecine care e rebegit poate să se încălzească,când la soba unuia când la soba altuia,după cum o adaie este mai mult sau mai puţin plină de alţi rebegiţi". „Administraţia noastră fiind o administraţie de partid,locurile se dau pentru servicii politice,plasându-se în ea agenţii electorali.Agenţii mai dibaci au locuri mai înalte,iar cei mai puţin dibaci capătă locuri mai mici".

Concepţia pe care N.Iorga o are despre politică e o concepţie clasică, eroică.Parlamentul trebue să fie templul naţiunii în care să ardă nestinsă flacăra virtuţii.Din această perspectivă naşte în sufletul lui necesitatea luptei împotriva partidelor: „Această casă n'a fost privită drept casa neamului românesc,ci partidele au fost totdeauna gata de asalt,gata să năvălească în casa comună,pentruca fiecare să dea afară pe celălalt,să petreacă şi el şase luni de vară sau de iarnă,şi pe urmă cel izgonit să dea asalt şi să izgonească la rândul lui pe cel dintâi; şi astfel să se continue sistemul, necontenit".

Intr'o epocă în care boierimea nu exista şi în care poporul nu se trezise încă la o viaţă naţională,Iorga,cu personalitatea lui,a reprezentat vitalitatea rasei noastre.Nu trebue uitat mai ales faptul că venirea lui cade imediat după Dobrogeanu-Gherea,într'o atmosferă în care eminescianismul epigonilor,absenteismul clasei conducătoare şi socialismul destrămat duseseră cultura şi viaţa românească pe panta decadenţei: înainte ca poporul român să fi avut posibilitatea să-şi închege un stat naţional,în hotarele lui naturale, care,prin însăş esenţa lui de stat naţional,ar fi putut sa-i ofere un minim de apărare. Semănătorul,orice ar crede Lovinescu,a fost singurul moment important de frământare spirituală reală în istoria culturală românească din primele două decenii ale secolului nostru.In afară de exponenţii cunoscuţi pe care i-a dat în literatură,această mişcare a potenţiat sentimentul naţional, creind tensiunea sufletească din care s'a născut epopea întregirii.Iorga a fost,alături de A.C.Cuza,motorul acestui fenomen de regăsire şi de retrăire a demnităţii naţionale.Si a fost,credem,momentul culminant din viaţa lui N. Iorga. Il pasionează arta,folclorul,arheologia,istoria,religia; o preocupare constantă pentru soarta economiei naţionale în luptă cu invazia evreiască inspiră activitatea lui parlamentară din acel timp.

Discursurile politice,cu toată impetuozitatea lor,sunt,prin expresia de sinceră şi puternică aspiraţie după dreptate care le stăpâneşte,învăluite într'o atmosferă de candoare. „Poate mai mult decât de dreptate mateială avem nevoie de dreptate morală"- spune el.Si adaogă: „Dacă s'au revoltat ţăranii au făcut-o poate pentru lipsa de hrană,dar şi pentru obrazul lor zilnic pălmuit de nedreptate". „...Căci la noi sunt două dreptăţi: dreptatea pentru cei îmbrăcaţi bine şi dreptatea pentru cei îmbrăcaţi rău,una pentru cei din belşug hrăniţi şi alta pentru cei flămânzi". Tonul acesta liniştit şi ritmul acesta larg denotă mai mult o stare de suflet dureroasă decât una de revoltă, apropiindu-se mai mult de lumea Cugetărilor decât de aceea a tribunei.

Si totuş,mărturisirea acestei sete de dreptate e uriaşe la Nicolae Iorga. Când politicienii îl acuză că ar reprezenta pe „acei tineri sălbatici care se numesc studenţi",răspunde imediat cu sentimentul conştiinţei jicnite: „Noi avem o studenţime idealistă,o studenţime disciplinată,care nu se mişcă decât atunci când guvernul nu este în stare să garanteze ordinea morală".Iar pe măsură ce gândirea i-se animează de fiinţa naţională cuvântul său redevine pasional şi incandescent. „De câte ori exprimam părerile noastre asupra unor anumite probleme din viaţa de azi,de atâtea ori ni-se zicea: iar vă jucaţi cu focul; iar puneţi viaţa ţării în primejdie; iar îndepliniţi funcţiunea aceasta funestă de oameni deprinşi în anarhie. Nu puteţi vedea înaintea voastră continua - decât spectacole anarhice. Prin urmare noi eram într'un rol drăcesc,în rolul lui Lucifer sau Belzebut.Belzebuţi erau profesorii universitari,erau cugetătorii independenţi,erau scriitorii: Belzebuţi erau dd.Vlahuţă şi Coşbuc".In faţa acestui cinism politician Iorga devine acuzatorul public, desvăluind,una după alta,cruzimile la care supuşi ţăranii în urma răscoalelor dela 1907. „Cine sunt vinovaţii de întemniţarea fără drept,cine sunt vinovaţii că s'a răpit libertatea la o mulţime de fii cinstiţi şi muncitori ai acestei ţări?" „...Unii au fost luaţi din sate,fiind nevinovaţi,duşi pe drumurile cele straşnice dela sfârşitul iernei; au fost trataţi cum tratează funcţionarul administrativ la noi pe omul îmbrăcat rău". „...Au fost cazuri când au venit agenţii puterii şi-au smuls şi crucile din pământ şi-au adus pe tatăl bătrân care scrisese pe cruce: „aici zace un nevinovat"- şi l-au bătut de moarte pe mormântul fiului său". Si-şi termina rechizitoriul cu aceste cuvinte: „Nu reprezint decât conştiinţa mea,nu reprezint nimic alta decât revolta sentimentului public împotriva alcătuirilor politice,alcătuiri cinice în paguba ţării... Dacă totuş continui a vorbi aici (în parlament) şi dacă fac acest sacrificiu - căci este un adevărat sacrificiu pentru mândria mea de om - e pentrucă nu existaţi numai d-voastră şi că în afară de d-voastră există o ţară,care ne va aprecia şi ne va judeca şi pe unii şi pe alţii".

Din această atitudine de reformator naşte firesc la N.Iorga simpatia pentru Alexandru Ion Cuza,prinţul care a vorbit „limbajul vechilor noştri Domni". Tăcerea pe care oficialitatea o aruncase peste figura şi peste groapa acestui Domnitor,în gândirea şi'n opera căruia se frământaseră pentru prima oară în mod organic,nevoile neamului românesc,e considerată ca o impietate. „Alexandru Cuza nu poate să rămână îngropat într'un colţ de ţară,unde a fost in-

gropat cum se îngroapă un asasinat,de făcătorii de rele,...aruncat şi părăsit într'o moşie cu arendaş evreu".

Ne oprim aici.Interpretarea ştiinţifică a operei lui Iorga o lăsăm pe seama altora. In această lună când se împlinesc zece ani dela începutul celui de al doilea război mondial,în care ţăranii noştri au murit pentru apărarea civilizaţiei creştine,ne place să evocăm figura lui Nicolae Iorga,apărătorul părinţilor acestor ţărani.

Răscolitor al sufletului românesc în primii douăzeci de ani ai secolului nostru,Iorga e omul public care,în cea mai frumoasă epocă a vieţii,n'a avut o viaţă personală.Chiar dacă uneori a încercat prin câteva Cugetări să dea relief propriului suflet. A trebuit să fie mai mult un Catone al poporului decât un cugetător al vieţii singuratice.

Si totuş apoteoza lui se'nchide printr'o mărturisire care,faţă de fanfaronadele de azi,are parfumul biblic al desăvârşitelor înţelepciuni.Când în Decembrie 1919 i-se aduceau tot felul de elogii pentru acţiunea lui,Iorga a răspuns aşa: „Eu n'am făcut nimic din lucrurile pe care le-aţi pomenit.N'am alt merit decât acesta: am ascultat cuvinte care,nu ştiu de unde,s'au rostit în auzul meu.Potrivit cu aceste cuvinte mi-am îndreptat viaţa şi-am făcut lucrurile cele mai naturale şi mai simple după lume.D-voastră veniţi acum şi spuneţi că aceste lucruri au fost bune.Mi-se pare şi mie că au fost bune".

(va urma)

Nicolae Iliescu

C R U C I A Ţ I

Doamne,printre vâlvătăi
Suntem cruciaţii Tăi.
Cu asprime şi cu vis
Cruci de foc pe piept ne-ai scris.

Ne-ai tăiat prin porumbişti
Raiul Tău cu îngeri trişti.
Rai,în care branduri bat,
De chesoane spintecat...

Ne porţi marşul triunfal
Prin pucioasă şi metal,
Mucenici cu obraji de zinc
In urgii ce nu se sting.

Spre ce grav Ierusalim
Mergem să ne răstignim?

Urcăm Noul-Testament
Sub un dur bombardament,
Si ne seceră din cer
Heruvimi sonori de fier...

Doamne,printre vâlvătăi
Suntem cruciaţii Tăi.
Ritmic,cum bocancii sună,
Sângerând intrăm în lună.

In grenade şi'n ruksac
Ducem crâncenul Tău veac
Si purtăm la centiron
Cerul Tău într'un bidon.

Radu Gyr

ATÂTEA CRUCI,ATÂTEA CAŞTI...

Prin pustele nogaice,năluci
Gonim mereu spre munţii Caucaz,
Vânând sălbătăciuni pe la răscruci,
Vânt ne aruncă muntele'n obraz.

Pe calea sfinţitoarei răstigniri,
Invăluiţi în giulgiuri mari de fum,
Rămân de veghe veacului,martiri
Inmormântaţi pe-o margine de drum.

Atâtea cruci,atâtea căşti adorm
Sub straiul lunii,pe pridvor de zări;
In peisagiul stepei,uniform,
Au însemnat spre Răsărit cărări.

Peregrinând pe drumul nimănui,
Un alt prieten n'ai de ce s'adăşti:
Pe margine de albe cărărui,
Răsar atâtea cruci,atâtea căşti...

C. Amărăscu

Si cum ar putea vreodată făptura noastră de lut să se ridice spre ceruri, când în loc de aripi ale gândului,ea îşi leagă de umeri plumburile moarte ale formelor străvechi şi în faţă îşi pune capul de Gorgo al fricei de libertate?

Vasile Pârvan

DORURI ŞI NECAZURI (Fragmente de scrisori)

B.N.-Elveţia: Urări, sănătate, răbdare, noroc. Întoarcere acasă pe curând. Ajută-ne Doamne! Nu pot deocamdată trimite mai mult de 10 franci..
- A.D.-Germania: Faptul că arătaţi un interes deosebit, aproape un cult, lui Nae Ionescu, constitue un punct comun de preocupări şi orientare.. Calendarul naţional ar fi bine să apară cândva în broşură.. Vatra ocupă un loc propriu şi interesant în publicistica noastră din străinătate.. Îmi dau perfect de bine seama că nu veţi întâlni aprobare unanimă.. Fără a renunţa la spunerea adevărului, sincer căutat şi bine cântărit, este bine să evităm în scrisul nostru orice atitudine şi orice ton care ar contribui la adâncirea şi mai mare a diferenţelor şi neînţelegerilor ce frământă şi ţin pe loc..
- I.M.-Elveţia: Alteţa Sa Regală Principele Nicolae ar dori să trimită românilor ce se află în lagărul dela Triest diferite alimente ca zahăr, ceaiu, cafea, pezmeţi, ciocolată, etc. V'aş fi îndatorat dacă aţi putea să-mi comunicaţi adresa exactă a lagărului respectiv, câţi români se găsesc acolo..
- M.C.G.-Italia: Când d-l M. era vicepreşedinte la comitet, în vizitele ce făcea prin câmpurile de concentrare a tratat cât se poate de indiferent pe toţi românii şi în schimb a înlesnit eşirea din lagăre a evreilor din România. Acestea a produs scandalul din ziua de 23.IV în cantina câmpului Bagnoli, când d-l M. a rămas fără un dinte şi cu haina ruptă.. după sinuciderea bietului Iagăr, băieţii au trimis o telegramă părintelui C., iar părintele a răspuns tot prin telegramă: îmi pare rău şi D-zeu să-l ierte. Şi băieţii au făcut colectă şi l-au îngropat.. şi a trebuit să rămâie trei sau patru zile fără cruce pentrucă nu se găseau bani.. hainele trimise de părintele în lagărul din Capua au fost trimise înapoi fiind rupturi.. Răileanu, găsind de lucru la o fabrică de locomotive din Muenchen, s'a adresat părintelui să fie ajutat a-şi plăti biletul de drum şi i s'a răspuns ca să se ducă pe jos, că n'are bani, iar pentru Blumenfeld a avut bani ca să-i plătească biletul până la Paris.. R., care zicea că e preşedinte la studenţi, a trimis o chitanţă semnată cu numele de Ionescu Grigore pentru ajutorul de 10.000 lire. La universitatea din Napoli nu există un asemenea nume, ceeace înseamnă că este chitanţă falsă. Cât a stat la Bagnoli, R. n'a mâncat niciodată la cantina câmpului; înainte de a pleca în America îşi cumpărase 2 geamantane de piele a 25.000 lire unul şi un aparat fotografic..
- R.V.-Germania: ..cu marea rugăminte de a-mi trimite şi mie Vatra. Nu sunt bogat, sunt la fel ca toţi compatrioţii noştri refugiaţi, însă dorul de ţară, dorul după orice este românesc, mă face să apelez..
- F.S.-Germania: Sunt fericit că spuneţi tare cele ce trebuesc spuse, ducând o luptă dezinteresată pentru cei mai nenorociţi dintre emigranţii români care trebue să cerşească mila străinilor.. sunt scârbit de intrigile şi certurile ţigăneşti care au cuprins ca un polyp întreaga emigranţă românească. Oare nu este posibil să ne unim cu toţii, noi cei de aci din lumea liberă?.. Când ţara geme, cei care pretind a avea dreptul de a ne "conduce" au griji personale.. noi cei mici nu putem face altceva decât să sperăm că "şefii" emigranţei vor descoperi în inima lor măcar un pic de simţământ românesc..
- S.S.-Canada: Am primit Vatra.. mi-e singurul prieten în mijlocul singurătăţii, am citit-o şi recitit-o nu ştiu de câte ori. Pun şi 5 dolari..
- L.M.-Canada: Cele scrise mi-au plăcut mult.. trimit un modest ajutor..
- A.M.-Franţa: La "Cercle Republicain" a vorbit şi d-l Crihan, conferinţă documentată şi de necontestat interes. România n'a fost menţionată decât rareori şi numai în treacăt, deşi se vorbia de "La Roumanie crucifiée".. conferinţa unui cunoscător al problemelor ruseşti către un auditoriu francez, nu a unui fost ministru al României şi cu atât mai puţin a unui membru al Comitetului Naţional..

NOTA. Cerem iertare că n'am putut răspunde personal celor ce-au avut amabilitatea să ne scrie; din forma modestă a revistei vor fi dedus singuri, sperăm, motivele..

SEMNALARI

DIN ITALIA :- Dinu Adameşteanu, în cursul săpăturilor arheologice la care participă şi pe care în parte le dirijează, în Sicilia, a făcut importante descoperiri la Lentini-Siracusa. A fost propus pentru cetăţenia de onoare a ambelor localităţi.
- Roman Vlad, Panorama espressivo della musica contemporanea; în revista veneţiană „Ulisse", Aprilie, 1951.
- Emil Panaitescu, Inchinare episcolului Inochentie Micu-Klein (extras din revista „Suflet rumânesc"), Roma 1950.
- In cadrul conferinţelor organizate de „Fratellanza italo-romena", în ziua de 23 Mai a vorbit la Roma, în sala F.U.C.I., jurnalistul Andrea Lazzarini, expunând „Amintiri dintr'o călătorie în România".
- Petre Munteanu a interpretat la posturile de radio italiene („Terzo programma"), în ziua de 13 Mai, "Cântecul Lebedei" de Schubert; la 27 Mai a cântat la Cagliari în Recviemul lui Mozart.
- Toma Spătaru a cântat la staţiunile de radio italiene (Rete Rossa), în ziua de 4 Mai, muzică românească de Sabin Drăgoi, Emil Monţia, Tache Popescu, Borgovan şi Brediceanu.

-DIN TARA :- In ziua de 15 Mai a vorbit la Ateneu Mihail Sadoveanu despre „Lupta poporului român împotriva jugului otoman (Stefan cel Mare, Tudor Vladimirescu, 1877)".
- La 14 Mai, la Dalles, a vorbit prof.univ. Valeriu Puşcariu despre „Un călător român la polul sud : Emil Racoviţă".
- La Bucureşti, în cadrul societăţii cinematrografice româno-sovietice s'au produs filmele de propagandă „Viaţa învinge"(regisor Dinu Negreanu, scenariu Aurel Branga şi Dinu Negreanu), dedicat oamenilor de ştiinţă, care caută să se pună la curent cu progresele sovietice, - „Nopţile de Iunie"(regisori Jean Georgescu şi Victor Iliu, scenariu Petre Dumitriu), cu argumente din „lupta dârză dusă sub conducerea Partidului de ţărănimea muncitoare pentru construirea unei vieţi fericite în cadrul gospodăriilor agricole colective", - „Răţoiul neascultător", cartoane animate pentru copii, tot de propagandă politică. Se lucrează deasemenea la primul tehnicolor românesc, „Delta Dunării", care „va scoate în relief noile condiţii de muncă şi de viaţă create de regimul nostru de democraţie populară muncitorilor pescari, altădată supuşi unei crunte exploatări".
- In cursul lunei Aprilie 1951 s'au deschis în ţară 4324 de cursuri de limba rusă, la care au fost înscrişi din oficiu circa 100 de mii de elevi. La radio cursul a fost inaugurat de Iorgu Iordan dela universitatea din Iaşi. Radio Bucureşti a anunţat, la 18 Mai, că numai în judeţul Iaşi funcţionează 6032 de asemenea cursuri, dintre care 15 la Atelierele C.F.R. Nicolina. Cursurile durează trei luni; fără diploma eliberată la sfârşitul lor nu se va putea avea, de aici înainte, de lucru.
- Articol de fond în Universul din 11 Mai, sub semnătura M. Sevastos: „Un minunat instrument de îmbogăţire a cunoştiinţelor", care este, natural, limba rusă, „limba dragă iubitorilor de progres de pretutindeni".
- S. Avădanei, Să păzim ca lumina ochilor carnetul de partid!, Ed. PMR, Buc. 1951.
- Cântece dedicate prieteniei româno-sovietice (25 de bucăţi de compozitori români sau quasi, în onoarea URSS şi a lui Stalin), Ed. Cartea rusă, Buc. 1951.
- Editura PMR a tipărit trei ample biografii ale Anei Pauker, Vasile Luca şi Teohari Georgescu; în niciuna nu se vorbeşte re raporturile dintre actualii capi comunişti şi Lucreţiu Pătrăşcanu.
- Edit. Acad. RPR: Doc. privind Istoria României, sec. 17, B.- 1601-1610.

AM PRIMIT: - Vers, a.I, Nr.1, Martie-Aprilie 1951; publică poezii frumos alese din St.O.Iosif, O.Goga, Eminescu, traduceri şi o oportună comemorare a prea repede uitatului Ion Sân-Giorgiu, scriitorul de mare fineţe şi erudiţie, mort anul trecut în pribegie.

Adrian Popa

"VATRA"
Casella Postale 9076
ROMA - Borghi
(ITALIA)

Em. VASILOSCHI
~~..NENKLEE~~ /Oberhar.
(20 b) ueber Goslar
.ERMANIA

STAMPE Bonn - Rhein

Argelanderstr. 29

bei Runkel